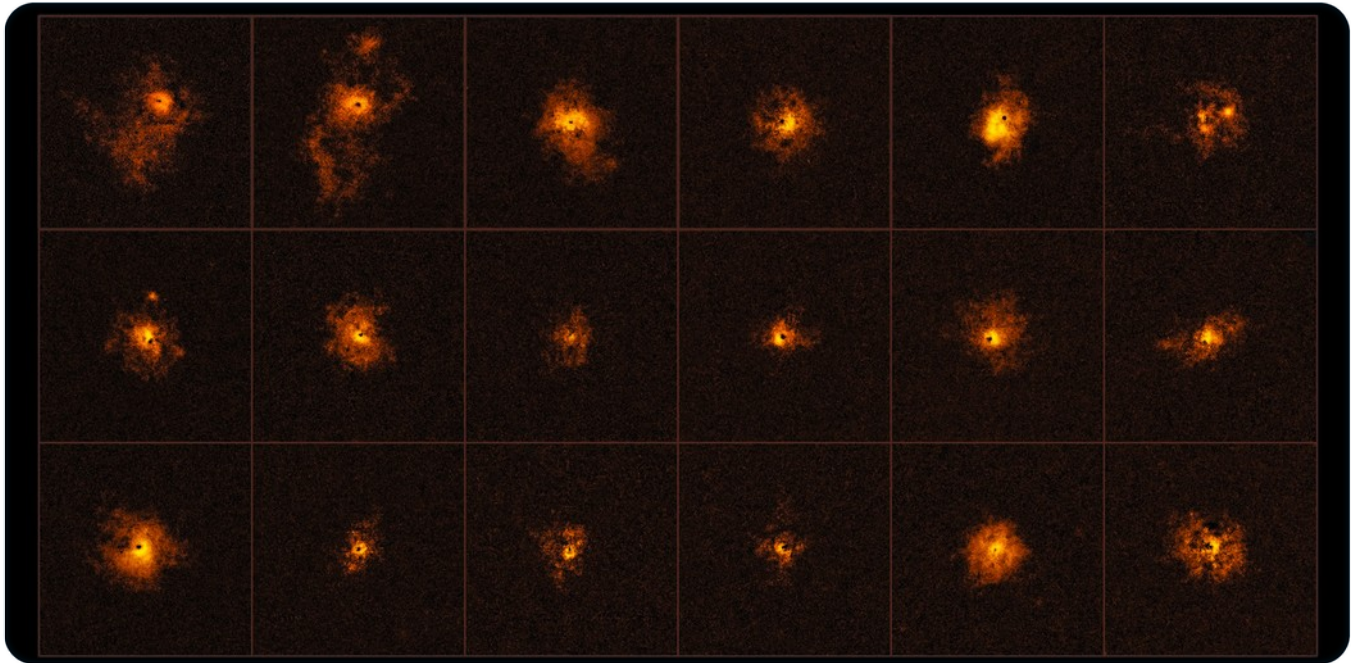

Czarne dziury - demony w przebraniu

W związku z nadchodzącym Halloween ulice wypełniły się upiornymi straszdyłami i wampirami. Jednak wszyscy doskonale wiemy, że nie ma się czego bać, bo to tylko nasi przebrani sąsiedzi. Potwory przecież nie istnieją... Ale czy na pewno?

Mimo, że nie chowają się w szafie lub pod łóżkiem, potwory istnieją... w przestrzeni kosmicznej.

Czarne dziury to właśnie potwory otaczającego nas Wszechświata. Czają się w ciemności, czekając na niczego nie podejrzewające planety i gwiazdy, które przywędrują zbyt blisko. A wtedy czarne dziury zjadają je na kolację!

Brzmi to całkiem przerażająco, możesz więc być nieco zaskoczony tym, że piszemy o czarnych dziurach i o tym, że wokół wielu z nich odkryto niedawno... świecące otoczki!

Takie kosmiczne otoczki nie są rzadkością. Wokół każdej galaktyki unosi się tzw. halo, które składa się ze starych gwiazd i tajemniczej niewidzialnej substancji zwanej ciemną materią. Interesującą rzeczą w nowo odkrytych halo jest to, że świecą.

Naukowcy natrafili na świecące otoczki badając szczególną grupę galaktyk nazywanych kwazarami. Kwazary to galaktyki, w których centrach znajdują się czarne dziury.

Kiedy czarne dziury zjedzą wszystko, co znajduje się w ich pobliżu, wytwarzają olbrzymie strumienie energii, zwane dżetami. Aby dowiedzieć się więcej na ich temat przeczytaj ten artykuł.

Te potężne strumienie wystrzelwane z czarnych dziur powodują, że rozpala się wcześniej niewidoczna otoczka. Kiedy to następuje, podgrzany gaz otoczki wygląda jak świecące halo wokół galaktyki.

Do tej pory przypuszczaliśmy, że 1 na 10 kwazarów posiada halo. Ale teraz, po spojrzeniu w niebo za pomocą mocniejszych teleskopów okazało się, że wszystkie kwazary mają takie otoczki! Powyższe zdjęcie jest zestawieniem pokazującym 18 obserwowanych kwazarów, z których każdy otoczony jest świecącą otoczką.

Pytanie, które teraz nasuwa się na usta brzmi: czy wszystkie kwazary mają takie aureole czy może obserwowaliśmy szczególnie anielskie grono?

COOL FACT

Halo rozciągają się nawet na odległość 300 000 lat świetlnych od centrów kwazarów. To trzy razy dalej niż długość naszej Galaktyki!

More information about EU-UNAWA
Space Scoop: www.unawe.org/kids/